

UBÝLISTUÐUL

Elin Hentze, talskvinna hjá Búgva og eisini nevndarlimur í bólknum, sum skrivaði frágreiðingina um bústaðarpolitisk átøk
Mynd: privat

undan viðlíkahaldi og øðrum. Vit skulu hava enn fleiri møguleikar á økinum, eisini við lutaíbúðum, sigur hon.

Hvussu nógv mangla bústað, veit hon tó ikki.

– Tað mangla hagtøl innan økið. Men nógv standa á bíðilista hjá Bústøðum, og tað eru eisini nógv, sum gera vart við seg á okkara facebook-bólkum, at tey mangla bústað. Í arbeiðsbólkinum mæltu vit til at gera eina býliskrá, sum vónandi kann hjálpa at geva eitt yvirtil yvir tørvin, men tørvurin er nóg stórur til, at man kann fara í holt við at gera nakað við bústaðartørvin beinan vegin, óansæð, sigur hon.

Hon vísir eisini á, at onnur ynskja at gera mun í Føroyum.

– Nú ein dagin, var tað ein maður úr USA, sum skrivaði til mín. Hann hevur ferðast í Føroyum. Nú hugsar hann at koma hendaðanvegin og at byggja til føroyingar, sigur Elin Hentze.

Bústaðarpolitiskt amboð

Talskvinnan hjá Búgva fegnast eisini um, at tað eru privat feløg, ið nú byggja annað enn vanlig sethús.

– Tað er gott, at tað koma fleiri alternativ til vanlig sethús. Tað eru fleiri, ið ynskja sær smærri hús, eigaraíbúðir, lutaíbúðir, leigubúðir, búfelagsskapir ella annað. Men tá ið privat byggja, má góðska og estikkurin ikki vera verri, enn um tað almenna byggir, sigur hon.

Nógv hevur verið frammi í síðstuni um at javnseta tær privatu byggifyritøkurnar við tað almenna, men tað heldur Elin Hentze ikki vera eina loysn.

– Tað eru nógv, sum misskilja hetta. Bústaðir er eitt bústaðarpolitiskt amboð og als ikki eitt vinnupolitiskt. Teir hava fleiri treytir

at uppfylla, sum teir privatu ikki hava. Tað privata hugsar um vinning, og tí er vandi fyri, at leigan hækkar, um tað verður javnsett, sigur hon.

Byggja minni og bílagari

Elin vísir á, at um tað privata fer at byggja alternativar, minni og bílagari eigarabústaðir, so fer tað eisini at leysgeva fleiri sethús.

– Tað eru til dømis fleiri eldri fólk, ið kundu hugsa sær eitt minni hús ella eigaraíbúð at búð í. Til dømis í búfelagsskapi við felagshølum og øðrum fasilitetum. Men um eitt nýtt hús ella eigaraíbúð kostar meira enn tað, tey fáa fyri teirra verandi sethús, ella at leiguprísurin er ov høgur, so flyta tey ikki, sigur hon.

Alternativir figgingarmøguleikar

Landsstýrið hevur harafturat heitt á arbeiðsbólkin um at koma við uppskotum til alternativar figgingarmøguleikar, ið kunnu betra um møguleikarnar hjá føroyskum familjum at seta búgv uttanfyri miðstaðakini.

Bólkurin hevur í hesum sambandi hugt at uppskotinum hjá Tjóðveldi frá 2019, ið snúði seg um at geva Bústøðum heimild at veita bústaðalán uttanfyri størri býirnar. Ein meiriluti í arbeiðsbólkinum mælir frá einari slíkari loysn, tí hon hevur við sær, at landið veitir lán, sum fer upp um metingarvirðið á ognini – og at borgarin fær lán, sum hann ikki hevur inntøku og gjaldføri at rinda aftur, um

umstøðurnar broytast bara eitt sindur. Nevnast skal eisini, at arbeiðsbólkurin hevur fingið útvegað tøl frá tveimum peningastovnum, ið vísa, at vøksturin í útlánum stórt sæð er hin sami kring landið.

Ein meiriluti í arbeiðsbólkinum mælir tó landsstýrinum til at skipa eina ráðgeving, sum kann miðsavna vitan um og royndir við alternativum byggi- og figgingarhættum og harafturat ráðgeva borgarum í spurningum um, hvussu eitt lutaíbúðafelag verður stovnað, hvussu borgarar kunnu taka seg saman um ein búfelagsskap o.s.fr.

(Brot úr frágreiðingini um bústaðarpolitisk átøk, 6. mars 2020)

Javnseting

At enda hevur landsstýrið heitt á arbeiðsbólkin um at koma við uppskotum til, hvussu øll bústaðabygging frameftir kann verða javnsett í treytum.

Arbeiðsbólkurin hevur í hesum sambandi kannað, um rentustuðulin møguliga kann leggjast um til eina MVG-afturberingsskipan.

Arbeiðsbólkurin hevur eisini hugt eftir, hvussu treytirnar hjá Bústøðum og privatum feløgum kunnu verða meira javnsettar. Arbeiðsbólkurin hevur í hesum sambandi hugsað seg um, hvussu Bústaðir forrentar sínar íløgur samanborið við, hvussu ein privatur forrentar sínar íløgur, umframt atgongdina til kommunal grundøkir.

Ósemja er í arbeiðsbólkinum um hesar spurningar, og ein partur av arbeiðsbólkinum mælir beinleiðis frá at javnseta. Hin parturin av arbeiðsbólkinum hevur tvey uppskot til, hvussu treytirnar hjá Bú-

støðum og tí privata kunnu javnsetast.

Fyrri uppskotið snýr seg um, at Bústaðir frameftir verður býtt sundur í ein meira avkastgevandi part og ein minni avkastgevandi part. Meiri avkastgevandi parturin fevnir um verkætlanir í miðstaðakjunum, meðan minni avkastgevandi parturin fevnir um verkætlanir aðrastaðni í landinum, umframt vardar bústaðir. Fyri meira avkastgevandi partin verður eitt avkastkrav upp á 4-6 % galdandi, meðan avkastkravið upp á 1,925 % framvegis verður galdandi fyri minni avkastgevandi partin.

Seinna uppskotið snýr seg um, at heimildin hjá kommununum at selja Bústøðum kommunal grundøkir uttanum alment útboð verður víðkað til privat feløg, ella at Bústaðir frameftir heldur seg til at keypa kommunal grundøkir á almennum útboði.

(Brot úr frágreiðingini um bústaðarpolitisk átøk, 6. mars 2020)